

تهران مصور

پرندہ آهین در آسمان تهران

تازمان احمدشاه قاجار تهران نشینان رنگ هوایمان ندیده بودند. سال ۱۲۹۲ شمسی بود که هوایمان «پلریو ۱۱» خلبانی لهستانی، آسمان تهران را در نور دید و در میانه شهر فرود آمد. داستان آن پرواز چنین بود که «کوزمینسکی»، خلبان لهستانی، قطعه‌های جدا شده هوایمان بلر سو را از روسیه به بندر آنزلی آورد و با سرهم کردن آنها تصمیم گرفت پرواز کناره‌های تهران شود. او خوب می‌دانست با این ماشین پرندہ می‌تواند تهرانی‌ها را شگفت زده کند و از راه نمایش، پول هنگفتی به دست بیاورد. کوزمینسکی هوایمان خود را از آنزلی به پرواز در آورد و از فراز کوه‌ها و دشت‌ها گذشت تا به تهران رسید. هواروشن و آفتابی بود که سایه تماشای به خلبان ریختند و پایین آمدن هوایمان را با جشنمان نابور خود دیدند. کوزمینسکی زمانی که بر فراز شهر پرواز می‌کرد، هیچ جای همواری نمی‌دید که برای فرود هوایمان مناسب باشد، تا آنکه محوطه میدان مشق، جایی که چند سال پس از آن محل اداره آگاهی (شهربانی) تهران شد به چشمش خورد و هوایمان را با دشواری و تکان‌های بسیار فرود آورد. ارتفاع پرواز او بسیار پایین بود و همین مسئله هراس تهرانی‌ها را بیشتر کرده بود. گویا در آن فرود ناگهانی، هوایمان آسیب دیده، هر چند آسیب‌ها آن اندازه نبود که توان برخاستن دوباره را نداشته باشد. فرود هوایمان در میدان مشق تهران حادثه‌ای مهم و هیجان‌انگیز بود؛ از این رو فردای آن روز احمدشاه قاجار و چندین تن از درباریان برای دیدن هوایمان به میدان مشق رفتند و در کنار کوزمینسکی به یادگار عکس گرفتند. پس از تعمیر هوایمان، خلبان لهستانی از مردم پول می‌گرفت و برایشان پروازهای نمایشی انجام می‌داد. البته نخستین هوایمانی که شاه قاجار با آن عکس گرفت، پایان خوشی نداشت و در یکی از همان پروازهای نمایشی از فراز تهران به سمت البرز سقوط کرد و چند روز بعد قطعات متلاشی شده هوایمان روی اراضی در کنار خیابان علاءالدوله (فردوسی) به سمت میدان توپخانه حمل شد.

فرود هوایمان در میدان مشق تهران حادثه‌ای مهم بود؛ از این رو فردای آن روز احمدشاه قاجار و چندین تن از درباریان برای دیدن هوایمان به میدان مشق رفتند و در کنار کوزمینسکی به یادگار عکس گرفتند

حیات دوباره بلدیہ

درباره ساختمان شهرداری تهران که روزگاری نماد پایتخت بود و دوباره باشما بلی جدید در میدان امام خمینی (ره) سر به آسمان می‌کشد

حیات دور و دراز ساختمان بلدیہ

تهران در روزگار قدیم چند میدان عمومی داشت که یکی از آنها میدان توپخانه بود؛ میدانی که در زمان ناصرالدین شاه احداث و حصاری از ۲ طبقه ساختمان طاق ضربی به دورش کشیده شد. این میدان چندین بار تجدید بنا شد. به گفته برخی تهران‌شناسان در سال ۱۳۰۲ شمسی، بنای بلدیہ تهران در ضلع شمال میدان ساخته و تکمیل شد؛ بنایی که معمارش نیکلای مارکف، معمار ایرانی-گرجستانی مقیم ایران بود. سسر در این بنای زیبا بارها تخریب کرد تا اینکه در اواخر دهه ۱۳۴۰ شمسی به کلی تخریب شد.

حیات دوباره

در سال ۱۳۹۰، بازآفرینی ساختمان بلدیہ به همان سبک و سیاق گذشته با عنوان «خانه شهر» در دستور کار شهرداری تهران قرار گرفت و در سال ۱۳۹۴ کارش آغاز شد. چندی پیش هم، پس از بازدید مدیران شهری از این مکان، اختصاص مبلغ ۵۰ میلیارد تومان در ششورای شهر تهران به تصویب رسید و این ساختمان با کاربری فرهنگی و اجتماعی در هایش به روی مردم باز شد. ساختمان جدید خانه شهر از نخستین پروژه‌های بازآفرینی شهری است که با وجود طراحی و کاربری داخلی مدرن، شکل سنتی نمای آن نیز حفظ شده است. این بنا در زمینی به مساحت ۴۹۰۰ متر مربع و زیربنای ۱۸ هزار متر مربع در ۴ طبقه ساخته شده است؛ طبقه روی زمین و ۲ طبقه زیر زمین. از جمله جزئیاتی که در شکل ساخت این پروژه بزرگ شهری رعایت شده کاهش مصرف انرژی پس از بهره‌برداری از آن است. یک سالن چندمنظوره با ظرفیت ۳۸۰ نفر، موزه‌ای با رویکرد معرفی تهران، فضاهای نمایشگاهی، بام سبز و... از دیگر امکانات این شاهکار شهری است.

تهرانگرام

زیباترین زورخانه پایتخت

«زورخانه بانک ملی» روزگاری بزرگ‌ترین و پررونق‌ترین زورخانه تهران بود و مقامات عالی‌رتبه سیاسی از هر گوشه دنیا که به تهران می‌آمدند، مهمان این زورخانه می‌شدند تا از نزدیک با آیین‌های پهلوانی ایرانی‌ها آشنا شوند. معماری زیبای این زورخانه بعد از گذشت ۷۷ سال هنوز زیبا و منحصر به فرد است. این زورخانه در محوطه اداری بانک ملی در خیابان فردوسی قرار دارد و به همین دلیل به زورخانه بانک ملی معروف است. طراحی و ساخت ساختمان این زورخانه در سال ۱۳۲۵ به محسن فروغی پیشنهاد شد و یک سال بعد به بهره‌برداری رسید. امروز که مسئولان این زورخانه تعریف می‌کنند در دوره‌های مختلف تاریخی، مقامات عالی‌رتبه سیاسی بسیاری از گوشه‌ونگار جهان مهمان این زورخانه می‌شدند و گواه این ادعا تصاویر رؤسای جمهور، سفرا و مشاهیر کشورهای مختلف است که در راهرویی باریک زورخانه نصب شده‌است. برخی معتقدند هدف از ساخت این بنا در محوطه بانک ملی پرورش روحیه جوانمردی و امانتداری کارمندان بانک بوده‌است. معماری این زورخانه ساده و سنتی با تکیه بر اصول معماری زورخانه‌ای ایران و سقاف گنبدی شکل است.

تهران نامه

اولین‌ها در پامنار

می‌گویند پامناری‌ها نخستین تهرانی‌هایی بودند که به خانه‌هایشان برق رسید. داستان هم از این قرار است که میرزا حسین خان سپهسالار، صدراعظم ناصرالدین شاه برای روشنایی عمارت بهارستان دستور ساخت کارخانه‌ای کوچک را می‌دهد؛ همان کارخانه‌ای که بعدها امین‌الضرب می‌خورد و می‌شود کارخانه «چراغ برقی». خیابان چراغ برقی امروز هم نامش را از این کارخانه وام گرفته‌است. پامناری‌ها شش یک قران به کارخانه برقی پرداخت می‌کردند و تا نیمه‌های شب که به خواب می‌رفتند از روشنایی برقی کارخانه استفاده می‌کردند. نخستین خط تلفن تهران هم سال ۱۳۰۲ در پامنار راه‌اندازی شد. پایتخت‌نشین‌ها البته قبلاً چیزهایی در راه تلفن شنیده بودند؛ اما محله‌ای که رسماً تلفن دار شد، پامنار بود. اسم این محله هم به دلیل مناره‌های مسجد معروف عودلاجان «پامنار» شد.

Advertisement for Hamshahri newspaper featuring a cartoon character and a photo of a man. Text includes: شماره جدید همشهری ۲۴ منتشر شد. سلاطین کمندی. ۱۰۰ کمندی شاخص تاریخ سینما. www.hamshahrimarket.com. Hamshahri newspaper logo and social media handles.